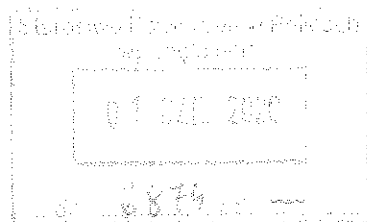

SC/SZ/SN/OC/ST/K
02.06.2020

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.004.03.2020

Pan
Andrzej Bednarek
Starosta Powiatu Polickiego

Starostwo Powiatowe w Policach
ul. Tanowska 8
72-010 Police

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/021 Kształcenie w szkołach specjalnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Policach ¹ ul. Tanowska 8, 72-010 Police
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Bednarek – Starosta Powiatu Polickiego ² , od 8.12.2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Warunki kształcenia uczniów w szkołach specjalnych
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (do czasu zakończenia kontroli oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Sylwia Krawczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/56/2020 z 12.03.2020 r.

(akta kontroli str. 1, 19-21)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Powiat Policki⁵, jako organ prowadzący jednostki oświatowe kształcenia specjalnego, podejmował działania mające na celu zapewnienie odpowiednich do potrzeb warunków kształcenia uczniów.

Terminowo i kompleksowo zaplanował oraz zreorganizował sieć szkół na terenie powiatu polickiego, w szczególności podlegających mu szkół specjalnych. Wszystkim uczniom z terenu powiatu, posiadającym orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, zapewniono miejsca w szkołach specjalnych. W Starostwie rzetelnie planowano środki finansowe na zadania oświatowe związane z prowadzeniem szkół specjalnych i sprawowano nadzór nad ich wydatkowaniem przez poszczególne jednostki. Kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi było realizowane, przy spadku kwoty środków subwencji oświatowej (w okresie objętym kontrolą o około 4%) i jednoczesnym wzroście kosztów kształcenia. Na bieżąco diagnozowano faktyczne potrzeby finansowe szkół, związane m.in. z warunkami lokalowymi, organizacyjnymi, kadrowymi, wyposażeniem sal lekcyjnych i pracowni, dostosowaniem infrastruktury szkolnej do obowiązujących norm bezpieczeństwa i higieny. Powiat sukcesywnie likwidował

¹ Dalej: Starostwo lub Starostwo Powiatowe.

² Dalej: Starosta.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm.; dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Powiat.

występujące w obiektach szkolnych i ich otoczeniu bariery architektoniczne. Uwzględniał również potrzebę podniesienia standardu usług oświatowych, usprawnienia procesu edukacyjnego oraz rozszerzenia oferty działań. Powiat aktywnie pozyskiwał środki zewnętrzne na ten cel, w tym w ramach dwóch projektów współfinansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego.

Starostwo współpracowało z wieloma instytucjami i podmiotami wspierającymi uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Organ prowadzący na bieżąco i bezzwłocznie reagował na uwagi lub sugestie Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty⁶. Podejmowane były również działania na rzecz zapewnienia uczniom wsparcia w procesie adaptacji do dorosłego życia.

Stwierdzona w toku kontroli nieprawidłowość polegała na braku skutecznego nadzoru nad klasyfikowaniem i ewidencjonowaniem wydatków przez trzy jednostki kształcenia specjalnego. Skutkowało to ujęciem wydatków w łącznej wysokości 601 690,35 zł w niewłaściwych działach i rozdziałach klasyfikacji budżetowej, wykazanych w sprawozdaniach budżetowych Rb-28S tych jednostek sporządzonych za lata 2017-2019.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Warunki kształcenia uczniów w szkołach specjalnych

Opis stanu faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą zadania oświatowe Powiatu w zakresie kształcenia specjalnego, o których stanowi art. 4 pkt 28, art. 8 ust. 16 i art. 11 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁷, obejmowały prowadzenie:

1) Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo im. Marii Grzegorzewskiej w Policach⁸, w ramach którego funkcjonowały:

- a) szkoła podstawowa specjalna; od 1.09.2017 r. – ośmioletnia szkoła podstawowa specjalna⁹, w której prowadzono klasy dotychczasowego gimnazjum specjalnego;
- b) liceum ogólnokształcące specjalne; od 1.09.2019 r. – czteroletnie liceum ogólnokształcące specjalne¹⁰, w którym prowadzono klasy dotychczasowego trzyletniego liceum specjalnego;
- c) zasadnicza szkoła zawodowa specjalna; od 1.09.2017 r. – trzyletnia branżowa szkoła I stopnia specjalna¹¹, z odrębnymi oddziałami dla absolwentów gimnazjum specjalnego i dla absolwentów ośmioletniej szkoły podstawowej specjalnej, oraz w której prowadzono klasy dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej specjalnej;
- d) szkoła specjalna przysposabiająca do pracy;
- e) policealna szkoła specjalna z oddziałami integracyjnymi; od 1.09.2017 r. - policealna szkoła specjalna¹²;

⁶ Dalej: Kurator Oświaty.

⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, ze zm.; dalej: ustawa Prawo oświatowe.

⁸ Dalej: SOSW Police.

⁹ Na podstawie uchwały nr XXXV/280/2017 Rady Powiatu w Policach z dnia 24 listopada 2017 r. w sprawie przekształcenia szkół (w SOSW Police).

¹⁰ Na podstawie uchwały nr XI/79/2019 Rady Powiatu w Policach z dnia 27 września 2019 r. w sprawie przekształcenia Liceum Ogólnokształcącego Specjalnego (w SOSW Police).

¹¹ Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna Nr 2 - na podstawie uchwały nr XXXV/280/2017 Rady Powiatu w Policach z dnia 24 listopada 2017 r.

¹² Policealna Szkoła Specjalna - na podstawie uchwały nr XXXV/280/2017 Rady Powiatu w Policach z dnia 24 listopada 2017 r.

2) Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Tanowie¹³, w ramach którego funkcjonowały:

a) szkoła podstawowa specjalna, od 1.09.2017 r. – ośmioletnia szkoła podstawowa specjalna¹⁴, w której prowadzono klasy dotychczasowego gimnazjum specjalnego;

b) szkoła specjalna przysposabiająca do pracy; od 1.09.2017 r. – trzyletnia szkoła specjalna przysposabiająca do pracy¹⁵;

3) Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Trzebieży¹⁶, w ramach którego funkcjonowały:

a) szkoła podstawowa specjalna; od 1.09.2017 r. ośmioletnia szkoła podstawowa specjalna obejmująca klasy V-VII¹⁷, w której prowadzono klasy dotychczasowego gimnazjum specjalnego;

b) branżowa szkoła I stopnia specjalna¹⁸; od 1.09.2019 r., z oddziałami dla absolwentów ośmioletniej szkoły podstawowej specjalnej.

Na obszarze powiatu osoby fizyczne i inne osoby prawne nie prowadziły publicznych lub niepublicznych szkół i placówek kształcenia specjalnego.

(akta kontroli str. 38-52, 74-79, 85, 638)

W okresie objętym kontrolą (według stanu na 30.09) liczba prowadzonych przez Powiat szkół specjalnych wynosiła: w 2017 r. i 2018 r. osiem; w 2019 r. – dziewięć, z tego trzy szkoły były szkołami podstawowymi, pozostałe – ponadpodstawowymi.

Liczba etatów nauczycieli w szkołach specjalnych wynosiła w kontrolowanych latach odpowiednio: 149,98; 153,04 i 154,28, liczba etatów nauczycieli we wszystkich szkołach prowadzonych przez Powiat: 265,35; 276,03 i 273,77. Udział etatów nauczycieli ze szkół specjalnych w ogólnej liczbie etatów nauczycielskich wynosił odpowiednio: 56,5%, 55,4% i 56,4%.

W latach 2017-2019 szkoły specjalne zatrudniały pomoc nauczyciela/wychowawcy, po uzyskaniu zgody organu prowadzącego. W SOSW Police liczba etatów pomocy nauczyciela/wychowawcy wynosiła od 20 do 23, w SOSW Tanowo od 4,5 do 5,5, w MOW Trzebież - 1,5.

(akta kontroli str. 89-92, 202, 610)

Liczba uczniów wszystkich szkół ogólnodostępnych prowadzonych przez Powiat w danym roku (stan na 30.09.) wynosiła: w 2017 r. – 984, w 2018 r. – 978, w 2019 r. – 1 162. Do szkół ogólnodostępnych uczęszczali dzieci z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego, odpowiednio w ww. latach: troje, dwoje i sześcioro. Uczniom zapewniono na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) naukę w szkole zgodnie z zaleceniami zawartymi w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego¹⁹. W roku szkolnym 2019/2020 jeden uczeń posiadający orzeczenie z uwagi na niedostosowanie społeczne uczęszczał do szkoły ogólnodostępnej i był jednocześnie wychowankiem MOW Trzebież (korzystając tam z zakwaterowania²⁰).

¹³ Dalej: SOSW Tanowo.

¹⁴ Na podstawie uchwały nr XXXV281/2017 Rady Powiatu w Policach z dnia 24 listopada 2017 r. w sprawie przekształcenia szkół (w SOSW Tanowo).

¹⁵ Na podstawie uchwały nr XXXV281/2017 Rady Powiatu w Policach z dnia 24 listopada 2017 r.

¹⁶ Dalej: MOW Trzebież.

¹⁷ Na podstawie uchwały nr XXXV282/2017 Rady Powiatu w Policach z dnia 24 listopada 2017 r. w sprawie przekształcenia Szkoły Podstawowej Specjalnej (w MOW Trzebież).

¹⁸ Na podstawie Uchwały nr VI/49/2019 Rady Powiatu w Policach z dnia 29 marca 2019 r. w sprawie utworzenia i włączenia Branżowej Szkoły I Stopnia Specjalnej do MOW Trzebież.

¹⁹ Szkoły ogólnodostępne (Zespół Szkół) otrzymał należne kwoty subwencji na kształcenie specjalne: w 2017 r. łącznie 52 498,10 zł; w 2018 r. – 22 661,90 zł; w 2019 r. – 42 787,80 zł.

²⁰ Zarząd Powiatu w Policach wyraził zgodę na uczęszczanie ucznia MOW Trzebież do szkoły ponadpodstawowej funkcjonującej poza Ośrodkiem, przy jednoczesnym utrzymaniu statusu wychowanka Ośrodka.

Liczba uczniów uczęszczających do szkół specjalnych wynosiła:

- w 2017 r. – 334, w tym z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego – 327 (siedmiu uczniów MOW Trzebież nie posiadało aktualnego orzeczenia wg stanu na 30.09.2017 r.);
- w 2018 r. – 324, w tym z orzeczeniami – 322 (dwóch uczniów MOW Trzebież nie posiadało aktualnego orzeczenia wg stanu na 30.09.2018 r.);
- w 2019 r. – 346²¹, w tym z orzeczeniami – 345 (jeden uczeń SOSW Police nie posiadał aktualnego orzeczenia wg stanu na 30.09.2019 r.).

Starosta wyjaśnił: Uczennica w dniu 1 września 2019 r. została warunkowo przyjęta do Liceum Ogólnokształcącego Nr II w SOSW Nr 1 w Policach, z uwagi na fakt, iż oczekiwała na badanie w poradni w celu uzyskania orzeczenia na kolejny etap edukacyjny. W wyniku trudności formalnych związanych z uzyskaniem ww. orzeczenia dopiero w dniu 5 marca 2020 r. zostało ono przedłożone w Ośrodku. W MOW w Trzebieży uczniowie zostali podani do SIO wg stanu na 30 września 2017 r. i 30 września 2018 r., jako nieposiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. W SIO wprowadza się łączną liczbę uczniów oraz odrębnie liczbę uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, na tej podstawie MEN ustala subwencję.

Jeżeli chodzi o SOSW Nr 1 uczennica również została podana do SIO wg stanu na 30 września 2019 r., jako nieposiadająca orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. W subwencji ujęta jest jedynie jako uczeń statystyczny.

Liczba uczniów ze stwierdzonymi niepełnosprawnościami wynosiła: 334 w 2017 r., 324 w 2018 r. i 346 i w 2019 r. (stan na 30.09). Największą grupę stanowili uczniowie z niepełnosprawnością sprzężoną (132, 144 i 145)²².

(akta kontroli str. 91-93, 609, 636-639, 675-677)

2. W okresie objętym kontrolą liczba uczniów przyjętych do szkół specjalnych na wnioski rodziców/opiekunów prawnych, wynosiła łącznie 247, z tego w roku szkolnym: 2017/2018 – 67, 2018/2019 – 94, 2019/2020 – 86.

W czterech przypadkach nie zapewniono uczniom odpowiedniej ze względu na niepełnosprawność formy pomocy kształcenia specjalnego:

- jeden w roku szkolnym 2018/2019 (w SOSW Police);
- trzy w roku 2019/2020 (jeden w SOSW Police i dwa w SOSW Tanowo).

Starosta wyjaśnił, że nie wyrażono zgody na wydanie skierowania do kształcenia specjalnego dla ww. uczniów (którzy nie byli mieszkańcami Powiatu), ponieważ nie dysponowano wolnymi miejscami.

(akta kontroli str. 171-173, 636-637)

Liczba uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego skierowanych do szkół lub ośrodków innych niż prowadzone przez Powiat, z uwagi na nieprzewodzenie jednostki odpowiedniej dla danego rodzaju niepełnosprawności,

²¹ Ponadto jedno dziecko posiadające orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, które nie miało statusu ucznia.

²² Pozostałe rodzaje niepełnosprawności: niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim, niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym, niepełnosprawność ruchowa (w tym afazja), niepełnosprawność umysłowa głębokiego stopnia. W okresie objętym kontrolą wśród uczniów szkół specjalnych nie było osób niewidomych, słabowidzących, niesłyszących, słabosłyszących lub z autyzmem (w tym zespołem Aspergera).

wynosiła ogółem 63, z tego w roku szkolnym: 2017/2018 – 21²³, 2018/2019 – 19²⁴, 2019/2020 – 23²⁵.

Powiat nie posiadał informacji dotyczących liczby uczniów z orzeczeniem, którzy znaleźli miejsce w szkołach prowadzonych przez podmioty inne niż Powiat.

Starosta wyjaśnił: *Rodzice sami szukają miejsca w szkołach niepublicznych. Nie informują nas, czy dziecko dostało się do szkoły niepublicznej.*

(akta kontroli str. 171-173, 636-637)

3. Rada Powiatu w Policach²⁶ 27.01.2017 r. podjęła uchwałę²⁷ w sprawie projektu dostosowania sieci szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych do nowego ustroju szkolnego oraz ustalenia sieci szkół ponadpodstawowych i specjalnych na obszarze Powiatu Polickiego²⁸. Uchwała została pozytywnie zaopiniowana przez Kuratora Oświaty i część organizacji związkowych, a pozostałe nie wniosły do niej zastrzeżeń.

W ww. uchwale określono m.in.:

- plan sieci publicznych szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół ponadpodstawowych, w tym specjalnych, prowadzonych przez Powiat – na okres od 1.09.2017 r. do 31.08.2019 r.;
- warunki przekształcenia dotychczasowych szkół;
- warunki włączenia gimnazjów do publicznych szkół podstawowych;
- projekt planu sieci szkół prowadzonych przez Powiat od 1.09.2019 r.

Uchwałę podano do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej²⁹ Starostwa oraz na tablicach ogłoszeń.

(akta kontroli str. 22-37)

Rada Powiatu 31.03.2017 r. podjęła uchwałę³⁰ w sprawie dostosowania sieci szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych do nowego ustroju szkolnego oraz ustalenia sieci szkół ponadpodstawowych i specjalnych na obszarze Powiatu Polickiego na okres do 31.08.2019 r. Stanowiła ona jednocześnie akty założycielskie szkół prowadzonych przez Powiat. Uchwałę przekazano do publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego oraz zamieszczono w BIP Starostwa.

(akta kontroli str. 38-43)

Rada Powiatu 26.04.2019 r. podjęła uchwałę³¹ w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół ponadpodstawowych oraz szkół specjalnych na obszarze Powiatu Polickiego. Plan sieci szkół obowiązywał od 1.09.2019 r.³²

²³ Z tego 13 skierowanych do specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych poza Powiatem Polickim i ośmiu skierowanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii.

²⁴ Z tego 10 skierowanych do specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych poza Powiatem Polickim i dziewięciu skierowanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii.

²⁵ Z tego 15 skierowanych do specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych poza Powiatem Polickim i ośmiu skierowanych do młodzieżowych ośrodków socjoterapii.

²⁶ Dalej: Rada Powiatu.

²⁷ Nr XXVI/217/2017. Uchwałę podjęto na podstawie art. 213 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 60); dalej: ustawa wprowadzająca ustawę Prawo oświatowe.

²⁸ Projekt uchwały powstał po konsultacjach z dyrektorami szkół.

²⁹ Dalej: BIP.

³⁰ Nr XXVIII/233/2017. Uchwałę podjęto na podstawie art. 217 ust. 1 i 4 ustawy wprowadzającej ustawę Prawo oświatowe.

³¹ Nr VII/56/2019. Uchwałę podjęto na podstawie art. 217 ust. 6 ustawy wprowadzającej ustawę Prawo oświatowe.

³² Konieczność ustalenia planu sieci publicznych szkół ponadpodstawowych oraz szkół specjalnych obowiązującego od 1 września 2019 r. była konsekwencją przepisów zawartych w art. 217 ustawy wprowadzającej ustawę Prawo oświatowe, zgodnie z którymi samorządy dokonujące przekształceń szkół oraz likwidacji gimnazjów i zasadniczych szkół zawodowych ustaliły sieć szkół na czas określony, tj. od dnia 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r.

Projekt uchwały został pozytywnie zaopiniowany przez Kuratora Oświaty i część organizacji związkowych, a pozostałe nie wniosły do niej zastrzeżeń. Uchwałę przekazano do publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego oraz zamieszczono w BIP Starostwa.

(akta kontroli str. 74-84)

4. Powiat nie posiadał wyodrębnionego dokumentu o charakterze wieloletniej polityki oświatowej. Nie posiadał strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju oświaty, w tym szkół i placówek kształcenia specjalnego, określających kierunki działania tych jednostek. Elementy takiej polityki zawarto w realizowanym przez Powiat „Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych”³³. Podstawowym założeniem tego programu było dążenie do stworzenia kompleksowego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych i wdrożenie rozwiązań, które umożliwią im samodzielne oraz niezależne życie. W programie zawarto m.in. diagnozę dotyczącą sytuacji osób niepełnosprawnych w Powiecie, w tym dzieci i młodzieży do 16 roku życia. Jednym z celów operacyjnych³⁴ było wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji (cel nr 4)³⁵. W ramach tego celu zaplanowano następujące zadania: 1. Objęcie opieką przedszkolną dzieci niepełnosprawnych; 2. Stosowanie nauczania indywidualnego tylko w przypadkach zaistnienia choroby osoby niepełnosprawnej i na czas określony; 3. Orzekanie o potrzebie kształcenia specjalnego i nauczania indywidualnego dzieci i młodzieży niepełnosprawnej; 4. Współpracę pomiędzy szkołami masowymi i szkołami specjalnymi w organizacji wspólnych imprez kulturalnych oraz zawodów sportowych; 5. Kierowanie dzieci niepełnosprawnych do odpowiednich placówek kształcenia specjalnego w przypadku, gdy szkoła masowa nie była w stanie zapewnić dziecku odpowiedniej edukacji; 6. Prowadzenie szkoleń z zakresu pedagogiki specjalnej dla kadry pedagogicznej szkół masowych; 7. Propagowanie wśród niepełnosprawnych osób dorosłych możliwości uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym - realizacja pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”.

Innym celem operacyjnym „Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych” było wspieranie aktywnego udziału tych osób w życiu społecznym, a zadaniem do realizacji - wprowadzenie specjalistycznego transportu dla osób niepełnosprawnych ze znaczną niepełnosprawnością ruchową. W 2017 r. Powiat przystąpił do „Programu wyrównywania różnic między regionami III” i w jego ramach w latach 2017-2018 zrealizowano dwa projekty mające na celu likwidację barier transportowych poprzez zakup mikrobusów do przewozu uczniów: 1) dla SOSW Police - dotacja z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych³⁶ w wysokości 80 000 zł; 2) dla SOSW Tanowo - dotacja w wysokości 65 682 zł. Realizacja projektów umożliwiła codzienny dojazd wychowanków do placówek.

(akta kontroli str. 252-281, 456-467)

Zgodnie ze sprawozdaniami³⁷ z realizacji „Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych” miał on wpływ na: ułatwienie dostępu osobom

³³ Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2015 – 2020 stanowił załącznik do uchwały Rady Powiatu nr V/37/2015 z dnia 27 lutego 2015 r.

³⁴ Celem strategicznym Programu była poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin, zamieszkających na terenie powiatu poprzez prowadzenie działań sprzyjających ich aktywizacji społecznej i zawodowej.

³⁵ W programie m.in. podano, że: „Niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych wpływa zasadniczo na ich życie społeczne i zawodowe. Kształcenie i podnoszenie kwalifikacji jest jednym z warunków pełnego, równoprawnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym. Do osiągnięcia tego celu niezbędna jest wyszkolona kadra nauczycieli, wykładowców, pedagogów, przygotowana do kształcenia osób niepełnosprawnych, ale także wysoka świadomość samych osób niepełnosprawnych i ich ogromne zaangażowanie w procesie kształcenia ustawicznego. (...)”

³⁶ Dalej: PFRON.

³⁷ Z lat 2017-2019.

niepełnosprawnym (w tym dzieciom i młodzieży) do kształcenia na wszystkich poziomach edukacji; wzrost liczby dorosłych osób niepełnosprawnych kontynuujących naukę i podwyższających swoje kwalifikacje; tworzenie zaplecza kadrowego przygotowanego do kształcenia uwzględniającego specjalne potrzeby dzieci i młodzieży z różnymi rodzajami niepełnosprawności; upowszechnienie wychowania przedszkolnego dzieci niepełnosprawnych; likwidację barier transportowych.

(akta kontroli str. 256, 257-268)

Zgodnie z obowiązkiem określonym w art. 11 ust. 7 pkt 1 i 2 ustawy Prawo oświatowe, Zarząd Powiatu składał Radzie Powiatu corocznie, w terminie do 31 października, informacje o stanie realizacji zadań oświatowych (za poprzedni rok szkolny). W ww. informacjach zamieszczano wyniki i wnioski z diagnozowania potrzeb w zakresie modernizacji, inwestycji lub doposażania szkół/placówek specjalnych oraz w obszarze efektywności kształcenia.

W informacji za rok 2016/2017 opisano planowane do 2020 r. remonty, modernizacje i rozbudowy szkół/placówek (zakres i orientacyjny koszt), potrzeby w zakresie pracowni przedmiotowych. Wymieniono nakłady na edukację w latach 2014-2017, w tym w podziale na oświatę i wychowanie, edukacyjną opiekę wychowawczą, kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego, kulturę fizyczną i sport oraz w podziale na wydatki ogółem i inwestycje. Wyodrębniono wydatki poszczególnych placówek oświatowych (ze wskazaniem inwestycji i remontów) oraz dochody. Porównano dochody i wydatki placówek w zakresie działalności edukacyjnej. Zestawiono wysokości dopłat do kosztów utrzymania placówek Powiatu, wysokości wydatków na jednego ucznia/wychowanka w placówkach. Przedstawiono średnie wynagrodzenia nauczycieli w zależności od stopnia awansu zawodowego i wynagrodzenia pracowników niepedagogicznych. Wykazano środki zewnętrzne pozyskane na realizację zadań oświatowych.

W informacji za rok szkolny 2017/2018 oraz 2018/2019 przedstawiono ww. dane w zbliżonym układzie.

W zakresie wyników egzaminów zewnętrznych, w informacjach przedstawiono wyniki egzaminu ósmoklasisty, egzaminów gimnazjalnych, zawodowych i maturalnych oraz ich analizę, a także obszary pracy nauczyciela z uczniem.

W informacjach zamieszczono wyniki kontroli w zakresie nadzoru pedagogicznego przeprowadzonych przez Kuratorium Oświaty w Szczecinie³⁸.

(akta kontroli str. 180-243, 270-274, 586-589)

Wśród najważniejszych zadań szkół powiatowych na najbliższe lata wymieniono m.in.: poprawę wyników egzaminów zewnętrznych, poprawę i rozwój bazy placówek oświatowych, dalszy rozwój szkolnictwa zawodowego we współpracy z lokalnymi przedsiębiorstwami, efektywne finansowanie oświaty powiatowej w zakresie inwestycji i pozyskiwania funduszy zewnętrznych oraz skuteczne wykorzystanie środków na dofinansowanie doskonalenia i doksztalcenia nauczycieli.

Diagnozowanie bieżących potrzeb szkół/placówek kształcenia specjalnego, w tym zajęć pozalekcyjnych i świetlicowych oraz potrzeb kadrowych, odbywało się w drodze weryfikowania i zatwierdzania danych zawartych w arkuszach organizacyjnych (i aneksach) oraz planów finansowych jednostek (ze zmianami). Arkusze organizacyjne podlegały opiniowaniu przez rady pedagogiczne jednostek kształcenia specjalnego i organizacje związków zawodowych. Następnie, zatwierdzone przez Starostę, podlegały opiniowaniu przez Kuratora Oświaty.

W dokumentacji składającej się na arkusze organizacyjne ujmowano m.in. liczbę godzin dydaktycznych, uzasadnienie przyznania godzin ponadwymiarowych; wykaz

³⁸ Dalej: Kuratorium.

kadry, w tym liczbę etatów (pedagogicznych i niepedagogicznych); rodzaje zajęć specjalistycznych z uwzględnieniem orzeczeń; szkolny plan nauczania (rodzaj zajęć edukacyjnych w poszczególnych klasach).

(akta kontroli str. 272-273, 449-451)

W opiniach Kuratora Oświaty dotyczących zatwierdzonych przez Starostę arkuszy organizacyjnych na rok szkolny 2017/2018 MOW Trzebież i SOSW Police, na rok 2018/2019 SOSW Police oraz na rok 2019/2020 SOSW Tanowo i MOW Trzebież stwierdzono nieprawidłowości naruszające przepisy rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej z dnia:

- 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli³⁹, polegające na tym, że w arkuszu SOSW Police: nie ujęto zajęć socjoterapeutycznych lub innych o charakterze terapeutycznym oraz zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, a wykazano, że wychowankowie niedostosowani społecznie oczekują pomocy psychologiczno-pedagogicznej w tym zakresie; nie ujęto liczby nauczycieli zajmujących stanowiska kierownicze wraz z informacją o ich stopniu awansu zawodowego i kwalifikacjach oraz liczby godzin zajęć prowadzonych przez poszczególnych nauczycieli;
- 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli⁴⁰, poprzez niewykazanie kwalifikacji kilku nauczycieli z SOSW Police stosownie do rodzaju prowadzonych przez nich zajęć;
- 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół⁴¹, w ten sposób, że w klasie siódmej szkoły podstawowej SOSW Police nie zaplanowano wychowania do życia w rodzinie; przypisano godziny do dyspozycji dyrektora na zajęcia wyrównawcze z matematyki na poziomie liceum ogólnokształcącego;
- 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego⁴², polegające na niewłaściwym przydziale godzin zajęć wychowania do życia w rodzinie w ramowych planach nauczania w SOSW Police;
- 28 lutego 2019 r. w sprawie organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli⁴³, polegające na: niewpisaniu liczby godzin przydzielonych na zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla klasy VII i VIII szkoły podstawowej w MOW Trzebież i SOSW Tanowo oraz nieuwzględnieniu liczby uczniów korzystających z opieki świetlicowej w SOSW Tanowo;
- 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół⁴⁴, poprzez nieuwzględnienie godzin do dyspozycji dyrektora szkoły w MOW Trzebież.

Wszystkie arkusze zostały bezzwłocznie poprawione.

(akta kontroli str. 277-279, 449-451, 473-487)

³⁹ Dz. U. poz. 649, ze zm.

⁴⁰ Dz. U. z 2015 r. poz. 1264.

⁴¹ Dz. U. poz. 703.

⁴² Dz. U. z 2014 r. poz. 395, ze zm.

⁴³ Dz. U. poz. 502.

⁴⁴ Dz. U. poz. 639.

Powiat zapewniał środki na kształcenie i doskonalenie kadry pedagogicznej szkół/placówek specjalnych. Zgodnie z art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁴⁵ w budżecie Powiatu wyodrębniano środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli - w wysokości odpowiednio 1% (w latach 2017-2018) i 0,8% (w 2019 r.) planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli⁴⁶. Według sprawozdań budżetowych Rb-28S wysokość wydatków wykazanych przez jednostki wynosiła ogółem 204 251,25 zł⁴⁷, z tego w rozdziale 80146 - 155 376,11 zł. W 2019 r. doskonalenie nauczycieli zapewniły również realizowane projekty unijne⁴⁸ (łącznie 80 670 zł), a w latach 2018-2019 - szkolenia w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego⁴⁹ (38 680 zł).

(akta kontroli str. 390, 468-472, 625)

5. Informacje niezbędne do opracowania projektów planów finansowych jednostek kształcenia specjalnego zawarto w każdym roku w instrukcji planistycznej zatwierdzanej uchwałą Zarządu Powiatu⁵⁰.

(akta kontroli str. 279-280, 551-585)

W sprawie planowania wydatków na zadania związane z prowadzeniem szkół i placówek kształcenia specjalnego Starosta wyjaśnił: *W okresie objętym kontrolą, materiały planistyczne na dany rok budżetowy opracowywano zgodnie z wytycznymi i założeniami określonymi w Instrukcjach planistycznych uchwalanych przez Zarząd Powiatu. (...)*

W trakcie prac planistycznych organ prowadzący przeprowadzał spotkania z dyrektorami placówek i głównymi księgowymi dotyczące potrzeb ujętych w materiałach planistycznych.

(...) w latach 2017-2020, wykonując czynności związane z planowaniem budżetu Powiatu:

- *(...) w każdym roku szacowano koszty kształcenia w szkołach specjalnych oraz uwzględniano wnioski i potrzeby zgłaszane przez dyrektorów szkół i placówek kształcenia specjalnego;*
- *planowanie wydatków na każdy rok budżetowy, w naszym przekonaniu, odbywało się bardzo rzetelnie, aczkolwiek wielkość planowanych wydatków zawsze uzależniona była od wysokości planowanych dochodów i wpływów oraz możliwości pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych;*
- *w każdym roku Zarząd Powiatu przekazywał dyrektorom szkół i placówek kształcenia specjalnego informacje niezbędne do opracowania projektów ich planów finansowych, zachowując terminy określone w art. 248 ust. 1 i 2 ustawy o finansach*

⁴⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 2215.

⁴⁶ Kwoty te ustalane były na podstawie pierwotnych załączników do projektów budżetu danych jednostek. Środki pozostawały do dyspozycji Wydziału Edukacji i Kultury Starostwa i przekazywane były według indywidualnego zgłaszanego zapotrzebowania danej jednostki (poprzez zwiększenie jej planu finansowego po stronie wydatków).

⁴⁷ W rozdziale 80146 i 85446, w tym: w 2017 r. 81 523,12 zł, w 2018 r. 74 648,05 zł, w 2019 r. 48 090,08 zł. Wielkość tych środków zmniejszyła się w 2019 r. (w porównaniu do 2017 r.) o 41%.

⁴⁸ Projekt pn. „Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Powiecie Polickim receptą na dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy” m.in. zakładał, że 30 nauczycieli zawodu podniesie posiadane lub zdobędzie nowe kompetencje i kwalifikacje zawodowe.

⁴⁹ „Akademia Doskonalenia Umiejętności i Kompetencji Pracowniczych Pracownika Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego” (30.11-2.12.2018 r.); liczba pracowników pedagogicznych - 16); „Warsztaty Rozwoju w obszarach kompetencji wychowawczych pracownika Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego” (8-10.11.2019 r.; liczba pracowników pedagogicznych - 11).

⁵⁰ Uchwała Nr 411/2016 Zarządu Powiatu z dnia 24 sierpnia 2016 r.; uchwała Nr 687/2017 Zarządu Powiatu z dnia 31 sierpnia 2017 r.; uchwała Nr 859/2018 Zarządu Powiatu z dnia 21 czerwca 2018 r.; uchwała Nr 173/2019 Zarządu Powiatu z dnia 30 sierpnia 2019 r. Uchwały Zarządu były zgodne z zasadami przyjętym przez uchwałę Nr XLV/313/2010 Rady Powiatu z dnia 8 października 2010 r. w sprawie określenia trybu prac nad projektem uchwały budżetowej Powiatu Polickiego, zmienionej uchwałą Nr XX/161/2016 z dnia 24 czerwca 2016 r.

publicznych, tj. nie przekraczając terminu 7 dni od dnia przekazania projektu uchwały budżetowej Radzie Powiatu;

- dyrektorzy szkół i placówek kształcenia specjalnego opracowywali projekty planów finansowych w terminie 30 dni od dnia otrzymania informacji od Zarządu Powiatu (nie później niż do dnia 22 grudnia).

(akta kontroli str. 627, 638-639)

6. Źródłem finansowania zadań związanych z prowadzeniem szkół/placówek specjalnych były: subwencja oświatowa; dotacje celowe z budżetu państwa; środki pozyskane z innych jednostek samorządu terytorialnego⁵¹; inne środki pozyskane z zewnątrz oraz środki własne Powiatu.

Kwota subwencji ogółem na kształcenie specjalne wynosiła w roku: 2017 – 18 046 268 zł (z tego na zadania szkolne – 11 265 689 zł); 2018 – 17 030 965 zł (zadania szkolne – 10 980 751 zł); 2019 – 17 274 606 zł (zadania szkolne – 11 612 527 zł). Spadek jej wysokości w poszczególnych latach 2018-2019 w porównaniu do roku 2017 wynosił około 4%.

Środki z rezerwy subwencji oświatowej na kształcenie specjalne wynosiły 23 518 zł⁵² (2017 r.).

Powiat otrzymał dotacje celowe z budżetu państwa na zadania oświatowe dotyczące kształcenia specjalnego w kwocie 420 437 zł⁵³ w 2017 r.; 10 166 zł⁵⁴ w 2018 r. i 8 500 zł⁵⁵ w 2019 r.

W 2019 r. Powiat uzyskał z Gminy Miasta Szczecin na zadania oświatowe z obszaru kształcenia specjalnego 50 000 zł⁵⁶.

Wartość wpływów na zadania kształcenia w szkołach specjalnych wyniosła ogółem: 18 490 223 zł w 2017 r., 17 041 131 zł w 2018 r. i 17 333 106 zł w 2019 r.

Kwota środków własnych Powiatu przeznaczonych na wydatki na kształcenie specjalne wynosiła: w 2017 r. 2 062 236 zł; w 2018 r. 3 948 189 zł; w 2019 r. 6 276 713 zł.

(akta kontroli str. 244-250, 282-285, 607)

Na zadania inne niż oświatowe, związane z prowadzonymi szkołami/placówkami specjalnymi, Powiat otrzymał m.in. środki z:

- programu „Za życiem”⁵⁷ - w 2017 r. - 26 476 zł, w 2018 r. - 75 771 zł, w 2019 r. - 93 506 zł;
- PFRON – w 2017 r. 80 000 zł i w 2018 r. 65 682 zł na zakup mikrobusów⁵⁸;

⁵¹ Dalej: jst.

⁵² Odprawy dla nauczycieli zwalnianych lub przechodzących na emeryturę.

⁵³ W tym: 322 436 zł na zadanie pn. Dostosowanie oferty edukacyjnej poprzez zniwelowanie barier architektonicznych i poprawa dostępności pomieszczeń do nauki dla uczniów niepełnosprawnych ruchowo wraz z zagospodarowaniem terenu (dotacja majątkowa); 11 808 zł na zadanie pn. Wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej; 34 800 zł na zadanie pn. Aktywna tablica; 51 393 zł na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej - Podręczniki i materiały ćwiczeniowe (od 2018 r. obowiązywał nowy rozdział klasyfikacji budżetowej, tj. 80153 - Zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych).

⁵⁴ Na zadanie pn. Umiemy ratować.

⁵⁵ Na zadanie pn. Poprawa infrastruktury sportowej.

⁵⁶ W formie dotacji celowej na współfinansowanie projektu pn. Budowa miasteczka ruchu drogowego wraz z zagospodarowaniem terenu, zlokalizowanego na terenie SOSW Police.

⁵⁷ Na zadania z zakresu administracji rządowej, polegające na zapewnieniu działalności Wiodącego Ośrodka Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczego powołanego przy SOSW Police; środki klasyfikowane w rozdziale 80195 - Pozostała działalność.

⁵⁸ Środki ujęte w rozdziale 85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.

Porozumienie zawarte w dniu 30.11.2017 r. pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej a Powiatem Polickim. Zleceniodawca (MEN) zobowiązał się do przekazania w latach 2017 – 2021 dotacji celowej w łącznej wysokości 416 520 zł na organizowanie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka na warunkach i w formach określonych w przepisach wydanych na podstawie ustawy Prawo oświatowe. Na mocy Porozumienia realizowano zadania z zakresu administracji rządowej, polegające na zapewnieniu działalności Wiodącego Ośrodka Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczego powołanego przy SOSW Police.

- projektu współfinansowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego pn. „Równy dostęp do kompetencji kluczowych na wszystkich poziomach kształcenia ogólnego – ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z niepełnosprawnościami i wykluczonych społecznie z Powiatu Polickiego” – w 2018 r. 40 907 zł (SOSW Police), 21 145 zł (SOSW Tanowo) i 35 303 zł (MOW Trzebież); w 2019 r. – 245 019 zł (SOSW Police), 128 320,78 zł (SOSW Tanowo) i 150 970,21 zł (MOW Trzebież);
- dotacji celowej z budżetu państwa „Posilek w szkole i w domu”⁵⁹ – w 2019 r. – 43 418 zł (SOSW Police);
- projektu współfinansowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego, pn. „Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Powiecie Polickim receptą na dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy” – w 2019 r. 17 305,27 zł (SOSW Police); 7 209,31 zł (SOSW Tanowo);
- Programu Polsko-Litewskiego Funduszu Wymiany Młodzieży (projekt „Colours of taste”)⁶⁰ - 32 046,53 zł w 2019 r. (MOW Trzebież);
- Programu Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży (projekt „Show Yourself”)⁶¹ - 48 195,17 zł w 2019 r. (MOW Trzebież);
- projektów z Programu ERASMUS+ w 2019 r.: „We create ourselves” – 68 799,20 zł; „Our vision” – 2 909,90 zł; „Przestrzeń wolności” – 12 219,82 zł; „Sztuka o(d) środka” – 59 820,77 zł (MOW Trzebież).

(akta kontroli str. 204-206, 628-630)

Wydatki w łącznej wysokości 601 690,35 zł ujęto w niewłaściwych działach i rozdziałach⁶² klasyfikacji budżetowej, wykazanych w sprawozdaniach budżetowych Rb-28S przedłożonych przez SOSW Tanowo za rok 2017 i 2018, MOW Trzebież za rok 2018 oraz SOSW Police za rok 2018 i 2019. Starosta w ramach sprawowanego nadzoru nie zakwestionował takiego sposobu ujmowania wydatków w sprawozdaniach budżetowych, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 295-353)

7. W okresie objętym kontrolą, Powiat przekazywał środki finansowe jednostkom kształcenia specjalnego z uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Przy określaniu kwoty środków z subwencji dla każdej ze szkół brano pod uwagę liczbę i kategorię uczniów, przestrzegano wag określonych w algorytmach podziału części oświatowej subwencji ogólnej. Podstawą podziału środków z subwencji dla szkół były dane zamieszczone w Systemie Informacji Oświatowej⁶³ oraz dane z metryczek subwencji⁶⁴.

Na realizację zadań Powiat przekazywał szkołom/placówkom specjalnym środki w wysokości nie mniejszej niż wynikająca z części oświatowej subwencji ogólnej z uwzględnieniem specyfiki szkoły.

(akta kontroli str. 174-179, 361, 391-405)

⁵⁹ Środki klasyfikowane w rozdziale 80148 – Stołówki szkolne i przedszkolne.

⁶⁰ Środki klasyfikowane w rozdziale 80195 – Pozostała działalność.

⁶¹ Środki klasyfikowane w rozdziale 80195 – Pozostała działalność.

⁶² Tj.: 1) w rozdziale 90004 – Utrzymanie zieleni w miastach i gminach oraz rozdziale 90005 - Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu (klasyfikacja budżetowa: dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska); 2) w rozdziale 85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych (klasyfikacja budżetowa: dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej).

⁶³ Dalej: SIO.

⁶⁴ W tabelarycznych zestawieniach sporządzanych przez Starostwo dotyczących podziału środków z subwencji dla każdej ze szkół uwzględniano: liczbę uczniów, wychowanków; oznaczenie wag; kategorię uczniów, wychowanków z metryczki; liczbę uczniów przeliczonych wg wagi; wskaźnik Di dla Powiatu; liczbę uczniów przeliczonych wg wskaźnika Di oraz wagi; standard finansowy A z podziału subwencji.

8. Wielkość i struktura środków finansowych wydatkowanych przez Powiat na kształcenie specjalne przedstawiała się następująco:

- w 2017 r. wydatki ogółem wyniosły 20 552 458,48 zł, w tym: majątkowe⁶⁵ – 703 046,51 zł (3,4%) i bieżące – 19 849 411,97 zł (96,6%);
- w 2018 r. wydatki ogółem wyniosły 20 989 320,38 zł, w tym: majątkowe – 596 686,70 zł (2,9%) i bieżące – 20 392 633,68 zł (97,1%);
- w 2019 r. wydatki ogółem wyniosły 23 609 818,90 zł, w tym: majątkowe – 1 607 558,57 zł (6,8%) i bieżące – 22 002 260,33 zł (93,2%).

W strukturze wydatków dominowały wydatki bieżące stanowiące ponad 90%. Od 2019 r. wzrósł udział wydatków majątkowych o około 3 punkty procentowe w porównaniu do 2017 r. i 2018 r. Wydatki w latach 2017-2018 były na zbliżonym poziomie, natomiast w 2019 r. wzrosły o około 11%.

Wydatki poniesione na poszczególne rodzaje szkół/placówek wynosiły:

- szkoły podstawowe specjalne (rozdział 80102) – 4 643 453,24 zł w 2017 r.; 5 568 436,53 zł w 2018 r.; 7 838 282,25 zł w 2019 r.;
- przedszkola specjalne (rozdział 80105) – 176 194,48 zł w 2017 r.; 169 761,58 zł w 2018 r.; 177 783,40 zł w 2019 r.;
- gimnazja specjalne i klasy dotychczasowego gimnazjum specjalnego prowadzone w szkołach innego typu (rozdział 80111) – 3 373 476,32 zł w 2017 r.; 2 739 822,64 zł w 2018 r.; 1 390 885,40 zł w 2019 r.;
- licea ogólnokształcące specjalne (rozdział 80121) – 545 828,39 zł w 2017 r.; 601 462,77 zł w 2018 r.; 899 621,26 zł w 2019 r.;
- szkoły zawodowe specjalne (rozdział 80134) – 2 231 511,25 zł w 2017 r.; 2 400 233,84 zł w 2018 r.; 2 635 258,21 zł w 2019 r.;
- specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze (rozdział 85403) – 7 229 995,28 zł w 2017 r.; 6 820 931,72 zł w 2018 r.; 7 900 386,36 zł w 2019 r.;
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze (rozdział 85420) – 2 351 999,52 zł w 2017 r.; 2 688 671,30 zł w 2018 r.; 2 767 602,02 zł w 2019 r. (akta kontroli str. 286-294)

9. W latach 2017-2019, udział środków zewnętrznych w finansowaniu zadań związanych z prowadzeniem kształcenia specjalnego wynosił odpowiednio 90%, 81,2% i 73,4%. W okresie objętym kontrolą zwiększała się kwota wydatków sfinansowanych ze środków własnych Powiatu (odpowiednio: 10%, 18,8% i 26,6%). (akta kontroli str. 285)

10. Analiza sposobu wykorzystania i rozliczenia trzech umów dotacyjnych związanych ze szkolnictwem specjalnym wykazała, że:

- 1) W 2017 r.⁶⁶ środkami pochodzącymi z budżetu państwa sfinansowano realizację zadania pn. „Dostosowanie oferty edukacyjnej poprzez zniwelowanie barier architektonicznych i poprawa dostępności pomieszczeń do nauki dla uczniów niepełnosprawnych ruchowo wraz z zagospodarowaniem terenu”⁶⁷ w SOSW Police. Wojewoda zobowiązał się do przekazania na ten cel środków w wysokości 329 741 zł⁶⁸. Zadanie wykonano w pełnym zakresie, a kwota otrzymanej dotacji wyniosła 322 435,80 zł. W SOSW Police wykonano remont sal szkolnych, pomieszczeń internatu i sali sportowej, zakupiono nowy sprzęt sportowy,

⁶⁵ Kwoty wydatków majątkowych nie uwzględniają rozdziału: 80195, 90004, 90005, 90026.

⁶⁶ W okresie od 10.04.2017 r. do 31.12.2017 r.

⁶⁷ Umowa zawarta pomiędzy Wojewodą Zachodniopomorskim a Powiatem Polickim (na podstawie decyzji nr MF/FG6.4143.3.211.2017.MF.4184 z dnia 13 października 2017 r. Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2017 i Programu Inwestycji z dnia 29.09.2017 r.).

⁶⁸ Środki własne Powiatu stanowić miały kwotę 339 759,25 zł (całkowity koszt zadania określono na 669 500,25 zł).

zorganizowano dwa place zabaw oraz siłownię na wolnym powietrzu, zamontowano podjazd dla osób niepełnosprawnych⁶⁹. Zgodnie z zawartą umową prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową zadania. Sprawozdanie z realizacji zadania złożono Wojewodzie w wymaganym terminie.

(akta kontroli str. 362-376)

2) W 2017 r.⁷⁰ ze środków pochodzących z budżetu państwa sfinansowano wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej w sprzęt umożliwiający realizację świadczeń gwarantowanych pielęgniarce lub higienistki szkolnej (zapewniając poprawę jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej)⁷¹. Przyznana dotacja wynosiła łącznie 19 099 zł. Z przekazanych środków Powiat miał zakupić wyposażenie do czterech gabinetów, w tym do trzech w jednostkach kształcenia specjalnego. Wartość zakupionego wyposażenia gabinetów profilaktyki zdrowotnej szkół/placówek specjalnych wyniosła łącznie 11 808 zł. W całości wykorzystano środki dotacji w SOSW Police (6 200 zł⁷²) oraz w MOW Trzebież (5 075 zł⁷³). W SOSW Tanowo z przewidzianej kwoty 2 124 zł, zakupiono wyposażenie na kwotę 533 zł⁷⁴. Zgodnie z zawartą umową prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową zadania. W wymaganych terminach dokonano zwrotu niewykorzystanej dotacji (1 591 zł), sporządzono sprawozdanie i rozliczono realizację zadania⁷⁵.

(akta kontroli str. 362-376)

3) W 2017 r.⁷⁶ ze środków pochodzących z budżetu państwa, w ramach Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych - „Aktywna tablica”, zakupiono pomoce dydaktyczne do realizacji programów nauczania z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK)⁷⁷. Przyznana dotacja wynosiła łącznie 41 970 zł i dotyczyła trzech placówek oświatowych, w tym szkół podstawowych w SOSW Police i MOW Trzebież (łącznie 28 000 zł). Na kształcenie specjalne wykorzystano 27 800 zł. Zgodnie z zawartą umową zakupiono i zainstalowano sprzęt (urządzenia i oprogramowanie)⁷⁸. W wymaganych terminach dokonano zwrotu kwoty niewykorzystanej (200 zł), a także przedłożono Kuratorium sprawozdanie z realizacji Programu. Zawarto w nim m.in. zestawienie ilościowo-wartościowe wydatków dokonanych w ramach udzielonego wsparcia finansowego oraz ocenę wpływu stosowania TIK w szkołach na zaangażowanie nauczycieli w proces nauczania i uczniów w proces uczenia się. Nie zgłoszono problemów i barier w realizacji Programu. Zgodnie z zawartą umową prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową zadania.

(akta kontroli str. 362-376)

11. Średni roczny koszt kształcenia ucznia, w poszczególnych rodzajach szkół/placówek specjalnych, wynosił:

⁶⁹ Zakup i montaż dźwigu (windy) – ze środków własnych Powiatu.

⁷⁰ W okresie od 6.12.2017 r. do 31.12.2017 r.

⁷¹ Umowa zawarta pomiędzy: Wojewodą Zachodniopomorskim a Powiatem Polickim.

⁷² Waga medyczna ze wzrostomierzem; tablica okulistyczna podświetlana z pilotem; kozetka lekarska; stół zabiegowy.

⁷³ Waga medyczna ze wzrostomierzem; kozetka lekarska; stół zabiegowy; parawan jednoskrzydłowy do gabinetu medycznego; apteczka szkolna z wyposażeniem; szafa przesuwana na dokumenty medyczne; ciśnieniomierz automatyczny.

⁷⁴ Apteczka szkolna w plecaku z wyposażeniem; ciśnieniomierz automatyczny.

⁷⁵ Pismem z 15.12.2018 r. Wojewoda poinformował o pozytywnym rozliczeniu dotacji.

⁷⁶ W okresie od 27.10.2017 r. do 31.12.2017 r. (okres raportowania – do 30.06.2018 r.).

⁷⁷ Umowa zawarta pomiędzy: Wojewodą Zachodniopomorskim, reprezentowanym przez Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty, a Powiatem Polickim.

⁷⁸ W dokumentacji przedłożono Protokół instalacji sprzętu, protokół z przeprowadzonego szkolenia z obsługi sprzętu.

- szkoła podstawowa specjalna - 35 166,21 zł w 2017 r., 34 798,29 zł w 2018 r., 39 459,90 zł w 2019 r.; wzrost kosztu w 2019 r. w stosunku do 2017 r. wyniósł 12,2%;
- przedszkole specjalne - 31 093,14 zł w 2017 r., 33 952,32 zł w 2018 r., 38 096,44 zł w 2019 r.; wzrost o 22,5%;
- gimnazjum specjalne i klasy dotychczasowego gimnazjum - 31 925,64 zł w 2017 r., 35 582,11 zł w 2018 r., 50 886,05 zł w 2019 r.; koszt wzrósł o 59,4%;
- liceum specjalne – 21 833,14 zł w 2017 r., 26 931,17 zł w 2018 r., 35 352,37 zł w 2019 r.; koszt wzrósł o 61,9%;
- szkoła zawodowa specjalna – 41 580,95 zł w 2017 r., 49 953,62 zł w 2018 r., 47 339,97 zł w 2019 r.; koszt wzrósł o 13,9%;
- specjalne ośrodki wychowawcze – 54 602,12 zł w 2017 r., 63 228,17 zł w 2018 r., 66 253,81 zł w 2019 r.; koszt wzrósł o 21,3%;
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze – 55 157,21 zł w 2017 r., 54 877,10 zł w 2018 r., 58 517,40 zł w 2019 r.; koszt wzrósł o 6,1%.

Największy wartościowo wzrost kosztu kształcenia dotyczył gimnazjów i klas dotychczasowych gimnazjów (18 960,41 zł), a największy wzrost procentowy dotyczył liceum specjalnego (61,9%). Najmniejszy wzrost kosztów w ujęciu wartościowym i procentowym wystąpił w przypadku młodzieżowych ośrodków wychowawczych (3 360,19 zł, tj. 6,1%).

(akta kontroli str. 357-360)

W sprawie wzrostu kosztów we wszystkich jednostkach oświatowych Starosta wskazał m.in. na przyczyny takie jak: podwyżki wynagrodzeń pracowników pedagogicznych w roku 2018 i 2019; wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę w roku 2018 i 2019; wzrost od sierpnia 2019 r. odpisu na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych; wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w roku 2018 i 2019; zmiana w 2019 r. sposobu rozliczania kosztów usług bądź dostaw świadczonych na rzecz całej jednostki/placówki⁷⁹.

(akta kontroli str. 668-669)

12. W okresie objętym kontrolą Powiat uwzględniał potrzeby jednostek kształcenia specjalnego związane z poprawą warunków lokalowych oraz stanu bezpieczeństwa, w tym likwidował występujące w obiektach szkolnych i ich otoczeniu bariery architektoniczne. Powiat realizował zadania w zakresie kształtowania i rozwoju bazy materialnej szkół i placówek kształcenia specjalnego.

W latach 2017-2019, na zadania inwestycyjne i remontowe, jednostki kształcenia specjalnego wydatkowały łącznie kwotę 4 456 755,61 zł, z tego: w § 605 (wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych) – 3 589 118,25 zł, w § 606 (wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych) – 321 479,50 zł i w § 427 (zakup usług remontowych) - 546 157,86 zł.

W 2017 r. wydatkowano 1 016 124,93 zł, z tego: 664 898,01 zł w § 605, 182 009,50 zł w § 606, 169 217,42 zł w § 427. Wydatki te poniesiono m.in. na:

- w SOSW Police: utworzenie oddziału przedszkolnego (wraz z pierwszym wyposażeniem, organizacją terenu zielonego i utworzeniem oraz wyposażeniem placu zabaw dla oddziału); dostawę i montaż windy osobowej; modernizację i remont pomieszczeń szkolnych; zakup traktorka wraz z modułami do zamykania, odśnieżania, posypywania solą; modernizację sali gimnastycznej - wymianę podłóg na bezpieczniejsze, antypoślizgowe wraz z wymianą sprzętu

⁷⁹ Finansowanie z budżetów poszczególnych jednostek szkolnych zgodnie z procentowym udziałem liczby uczniów danej jednostki w ilości uczniów ośrodka/placówki ogółem (w poprzednich latach wartość tych umów ujmowano w całości w rozdziale 80195 – Pozostała działalność).

sportowego na nowocześniejszy; utworzenie placu zabaw; utworzenie siłowni na wolnym powietrzu; dostawę i montaż podjazdu dla osób niepełnosprawnych; rozbudowę systemu regulacji ruchu pojazdów na terenie SOSW; zakup oprogramowania e-Dziennik;

- w SOSW Tanowo: budowę ogrodzenia przy szkole; remont schodów metalowych i malowanie w szkole; remont pomieszczeń biurowych oraz sali lekcyjnej szkoły;
- w MOW Trzebież: zakup i montaż urządzeń treningowych do zajęć sportowych CrossFit; malowanie klatki schodowej w budynku grup wychowawczych; wykonanie i montaż kącików gastronomicznych; remont stołówki.

W 2018 r. jednostki poniosły łącznie wydatki w wysokości 1 151 692,48 zł, z tego: 845 847,05 zł w § 605, 139 470 zł w § 606, 166 375,23 zł w § 427. Wydatki te poniesiono m.in. na:

- w SOSW Police: modernizację wejścia do budynku; wykonanie ogrodzenia wraz z usługą geodezyjną i robotami towarzyszącymi; modernizację infrastruktury ogrodowej; modernizację sieci teleinformatycznej;
- w SOSW Tanowo: naprawę drogi wewnętrznej (polbruk); wymianę bramy wjazdowej; remont ścian korytarzy w szkole; położenie wykładziny na korytarzach w szkole; malowanie ścian i sufitów w szkole; remont elewacji w budynku administracji;
- w MOW Trzebież: wykonanie nawierzchni parkingu z kostki brukowej (I etap⁸⁰); budowę siłowni zewnętrznej. Ponadto wydatkowano środki na wykonanie instalacji elektrycznej oraz zasilania do pralek i suszarek w związku z likwidacją pralni i organizacją samodzielnego prania ubrań przez wychowanków, a także wykonanie dokumentacji technicznej do planowanych prac budowlanych na terenie SOSW i termomodernizacji hali sportowej⁸¹.

W 2019 r. wydatkowano łącznie 2 288 938,40 zł, z tego: 2 078 373,19 zł w § 605 i 210 565,21 zł w § 427. Wydatki te poniesiono m.in. na:

- w SOSW Police: budowę Miasteczka Ruchu Drogowego; utworzenie: sali doświadczeń świata, stróżówki, szatni dla dzieci, pracowni językowo – komputerowej, pracowni stolarskiej; rozbudowę systemu monitoringu; dostosowanie sali matematycznej na potrzeby pracowni komputerowej; utworzenie wyjścia ewakuacyjnego z budynku; wykonanie i montaż systemu podnośników dla osób niepełnosprawnych; likwidację barier architektonicznych w budynku; modernizację odpływów deszczowych oraz instalacji technologii uzdatniania wody w basenie;
- w SOSW Tanowo: remont nawierzchni przy budynku warsztatowo-garażowym; budowę placu zabaw; wymianę wentylacji grawitacyjnej i mechanicznej w budynku szklono-biurowym; remonty w pomieszczeniach archiwum, pralni i suszarni, w budynku administracyjno-gospodarczym, w budynku grup wychowawczych, w gabinecie dyrektora;
- w MOW Trzebież: wykonanie II (ostatniego) etapu budowy parkingu; zakup i montaż pieca indukcyjnego w kuchni; wykonanie i montaż bramy wjazdowej przesuwnej.

Ponadto w latach 2017-2019 we wszystkich jednostkach ponoszono wydatki na przeglądy i naprawy różnych urządzeń, przeglądy i konserwację sprzętu p.poż. oraz sprzętu rehabilitacyjnego, a także remonty w budynkach internatów.

⁸⁰ Celem wygospodarowania przestrzeni do rekreacji uczniów i budowy urządzenia treningowego w miejscu dotychczasowego parkingu zlokalizowanego pomiędzy budynkiem szkoły i internatu.

⁸¹ Zadanie pn. „Termomodernizacja hali sportowej” - wniosek o dofinansowanie remontu hali z funduszy unijnych.

Jednostki wydatkowały również środki z § 421 na zakup wyposażenia⁸², w tym pomocy naukowych i dydaktycznych. Dokonano m.in. zakupu: sprzętu komputerowego; tabletów wraz z kartami pamięci dla pracowników pedagogicznych; mebli do sal szkolnych, sal pracowników pedagogicznych i do pomieszczeń wykorzystywanych w celach opiekuńczo-wychowawczych; tablic multimedialnych, informacyjnych tablic zewnętrznych; urządzeń gastronomicznych; ławek sportowych; radioodtwarzaczy; maszyny Braillońskiej; maszyny do szycia; zestawu multimedialnego z projektorem; wyposażenia do zajęć z rzeźbiarstwa; sprzętu muzycznego⁸³ (instrumentów i nagłośnienia).

W latach 2017-2018 ze środków dotacyjnych PFRON dokonano zakupu dwóch samochodów dostosowanych do transportu osób niepełnosprawnych (na potrzeby SOSW Police i SOSW Tanowo).

Poniesione wydatki (inwestycyjne oraz bieżące) miały również na celu podniesienie standardu usług oświatowych, usprawnienie procesu edukacyjnego, a także rozszerzenie oferty działań.

(akta kontroli str. 291-294, 640-651)

We wszystkich jednostkach kształcenia specjalnego prowadzonych przez Powiat zapewniono uczniom/wychowankom m.in. możliwość korzystania z bibliotek szkolnych, świetlic, pomieszczeń do nauki z niezbędnym wyposażeniem oraz zespołem urządzeń sportowych i rekreacyjnych, gabinetów profilaktyki zdrowotnej, pomieszczeń sanitarno-higienicznych i szatni.

(akta kontroli str. 654-657)

W kontrolowanych latach szkolnych liczba oddziałów i sal lekcyjnych w poszczególnych jednostkach kształcenia specjalnego utrzymywała się na podobnym poziomie lub uległa niewielkiemu wzrostowi⁸⁴.

(akta kontroli str. 380-381, 631)

Starosta wyjaśnił: *Wszystkie potrzeby zgłaszane przez dyrektorów szkół specjalnych w zakresie zapewnienia warunków do nauki, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe, edukacyjne i możliwości psychofizyczne uczniów są szczegółowo analizowane i w ramach możliwości systematycznie zaspokojone ze środków budżetowych lub środków zewnętrznych. (...) Wszystkie potrzeby (...) zostały zaspokojone w dużej mierze dzięki realizacji dwóch projektów edukacyjnych z RPO WZ (...).*⁸⁵

(akta kontroli str. 653-654)

13. Starosta otrzymywał od dyrektorów jednostek kształcenia specjalnego: a) informacje o przeprowadzonych przez nich kontrolach zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkół/placówek, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki⁸⁶; b) inne informacje dotyczące

⁸² W tym w 2017 r. – co najmniej w kwocie 137 691 zł; w 2018 r. – co najmniej w kwocie 247 678 zł; w 2019 r. – co najmniej w kwocie 235 300 zł.

⁸³ Przystąpienie przez MOW Trzebież w 2018 r. do ogólnopolskiego pilotażowego programu "Grajmy w szkole" realizowanego przez Polską Radę Muzyczną oraz Instytut Muzyki i Tańca przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego; w ramach programu powstała pracownia muzyczna.

⁸⁴ W SOSW Police liczba oddziałów w roku 2017/2018 wynosiła 32, liczba sal lekcyjnych 30; w roku 2018/2019 liczba oddziałów wynosiła 33, liczba sal 30; w roku 2019/2020 liczba oddziałów wzrosła do 35, liczba sal nie uległa zmianie (30). W SOSW Tanowo liczba oddziałów w roku 2017/2018 wynosiła 11, liczba sal lekcyjnych 12; w roku 2018/2019 liczba oddziałów wynosiła 11, liczba sal 13; w roku 2019/2020 liczba oddziałów wzrosła do 13, liczba sal do 14. W MOW Trzebież liczba oddziałów w roku 2017/2018 wynosiła pięć, liczba sal lekcyjnych pięć; w roku 2018/2019 liczba oddziałów wynosiła trzy, liczba sal pięć; w roku 2019/2020 liczba oddziałów wzrosła do czterech, liczba sal nie uległa zmianie (pięć).

⁸⁵ Projekty opisano w pkt 15.1 i 15.2 wystąpienia pokontrolnego.

⁸⁶ O których mowa w § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.).

bezpieczeństwa i higieny w szkołach/placówkach, w tym o kontrolach organów/podmiotów zewnętrznych; c) wyniki okresowych kontroli stanu technicznego obiektów budowlanych, instalacji i przewodów⁸⁷.

1) Dyrektor SOSW Police informował Starostę o dokonywaniu przeglądu szkół pismem z: 23.08.2017 r., 22.02.2018 r., 20.02.2019 r., 2.09.2019 r. (załączając protokoły przeglądu szkoły po wakacjach letnich/po feriach zimowych). W protokołach nie stwierdzono nieprawidłowości i nie zawarto żadnych uwag. Ponadto pismem z 13.06.2018 r. i 10.10.2019 r. Dyrektor SOSW Police poinformował o przeprowadzeniu ćwiczeń w zakresie praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji (i załączył protokoły). W protokole Państwowej Straży Pożarnej z 19.09.2019 r. zaznaczono, że instrukcja bezpieczeństwa pożarowego dla obiektu nie spełniała wymagań formalnych. Zmian instrukcji dokonano we wrześniu 2019 r.

Państwowa Inspekcja Sanitarna przeprowadziła w 2019 r. kontrolę przestrzegania obowiązków wynikających z ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych oraz badania mikrobiologiczne próbek wody pobranej w obiekcie basenu rehabilitacyjnego SOSW Police i stwierdziła przekroczenie najwyższej dopuszczalnej liczby bakterii *Legionella* sp. w stopniu świadczącym o średnim skażeniu ciepłej wody bakteriami. Zalecono przeprowadzenie skutecznych działań naprawczych, co zostało wykonane⁸⁸.

(akta kontroli str. 406, 443-444)

W 2017 r. do Rady Powiatu wpłynęła skarga dotycząca działalności p.o. Dyrektora SOSW Police dotycząca niezapewnienia bezpieczeństwa wychowanków SOSW w związku z nierównościami przy studzienkach kanalizacyjnych występującymi na skutek osunięcia się kostek brukowych. W wyniku rozpatrzenia skargi Komisja Rewizyjna Rady Powiatu zaleciła kierownictwu SOSW dokonanie przeglądu warunków korzystania z obiektów należących do placówki oraz zaplanowanie remontów w celu usunięcia zagrożeń i poprawy bezpieczeństwa uczniów.

Starosta wyjaśnił: *Nierówności w chodniku na terenie SOSW występujące przy studzienkach kanalizacyjnych zostały załatwane. W 2017 r. wydano kwotę 3 500 zł, w ramach której częściowo opłacono ww. prace; pozostałe prace przy studzienkach zostały wykonane przez pracowników Ośrodka w ramach ich obowiązków. Zdemontowano kostkę, zrobiono nową podsypkę i od nowa ułożono kostkę tak, aby nie było dziur przy studzienkach. Informuję, iż systematycznie dwa razy do roku wykonywany jest przegląd warunków korzystania z obiektów należących do placówki.*

(akta kontroli str. 273-275, 376-379, 626)

2) Dyrektor SOSW Tanowo informował Starostę o dokonywaniu kontroli obiektów pismem z: 10.04.2017 r., 11.09.2017 r., 29.03.2018 r., 13.09.2018 r., 16.09.2019 r., 13.03.2020 r. (załączając protokoły kontroli).

W protokołach z 2017 r. w budynku szkoły zalecenia dotyczyły: wykonania osłon na wystające elementy kaloryferów; naprawy zewnętrznych schodów metalowych na strych/bądź ich wymiany, zabezpieczenia tych schodów bramką przed wejściem przypadkowych osób; zlikwidowania w sali gimnastycznej elementu zaślepionej rury wystającego ze ściany. Zalecenia wykonano od lipca 2017 r. do września 2019 r.

⁸⁷ O których mowa w art. 62 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186, ze zm.).

⁸⁸ Działania naprawcze polegały na: dwukrotnym przegrzaniu wody (w roku 2019 i 2020); wykonaniu modernizacji instalacji uzdatniania wody basenowej i jej rozbudowy o system lamp UV przeznaczony do dezynfekcji (w 2019 r.)

W protokołach z 2018 r. wskazano na pilną wymianę i remont nawierzchni w okolicy budynków SOSW, a także drogi dojazdowej, z uwagi na widoczne uszkodzenia utrudniające poruszanie się dzieciom z niepełnosprawnościami oraz przejazd samochodów dowożących dzieci na zajęcia (wykonano w sierpniu 2018 r.)

W protokole przeglądu terenu SOSW z 2018 r. wskazano na natychmiastową konieczność demontażu zewnętrznego kanału przeglądowego pojazdów, który stanowił bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa podopiecznych oraz osób sprawujących nad nimi opiekę podczas prowadzenia zajęć oraz spędzania czasu wolnego na wolnym powietrzu. Prace rozbiórkowe wykonano w marcu 2018 r.

W protokołach z lat 2018-2020 podano, że modernizacja instalacji wentylacyjnej w budynkach szkoły, internatu i administracji nastąpić miała zgodnie z terminem wyznaczonym przez Państwową Inspekcję Sanitarną (do 31.08.2020 r.⁸⁹). W zakresie bezpieczeństwa szlaków komunikacyjnych wychodzących poza teren placówki wskazano, że wzdłuż ulicy prowadzącej do placówki brakowało chodnika⁹⁰.

SOSW Tanowo przedłożył tabelaryczne zestawienie przeglądów: a) 5-letnich: stanu technicznego i przydatności do użytkowania budynków szkolnych - ostatni przegląd wykonano w 2018 r.; nie stwierdzono nieprawidłowości; b) rocznych: stanu technicznego budynków szkolnych; urządzeń zabawowych; szczelności instalacji gazowej i urządzeń gazowych; przewodów kominowych - dymowych, spalinyowych i wentylacyjnych; przeglądy wykonano w roku 2017, 2018 i 2019. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 407-409)

- 3) Dyrektor MOW Trzebież poinformował Starostę o przeprowadzonych w sierpniu w latach 2017-2019 kontrolach dotyczących gotowości placówki do rozpoczęcia kolejnego roku szkolnego. W wyniku tych kontroli m.in. stwierdzono, że: ogrodzenie szkoły wymaga remontu, nawierzchnia dróg i przejść w 10% wymaga naprawy. Ogrodzenie i nawierzchnię dróg naprawiono. Wykonano nowy parking. W miejscu parkingu dotychczasowego zbudowano wieloelementowe urządzenia treningowe dla uczniów.

(akta kontroli str. 409-412)

Dyrektor MOW Trzebież przedłożył protokoły kontroli, w tym m.in. 5-letniej i rocznej stanu technicznego budynku szkoły z 2019 r.; wnioski pokontrolne z kontroli z 2018 r. były zbieżne z zaleceniami z 2019 r.: a) w branży konstrukcyjno-budowlanej należało wykonać naprawy posadzki w piwnicy; b) w branży sanitarnej zalecono wpisać do planu remontów sukcesywną wymianę instalacji c.o., c.w.u., w.z. i kanalizacji sanitarnej; c) należało wykonać zalecenia z protokołu badania hydrantów wewnętrznej instalacji przeciwpożarowej z 2018 r.; d) należało wykonać zalecenia z protokołu kominarskiego z 2018 r. (tj. uzupełnić otwory transferowe wentylacji w drzwiach łazienek/toalet).

W protokole 5-letniej i rocznej kontroli stanu technicznego budynku sali sportowej z 2019 r. wskazano wykonać: a) w branży konstrukcyjno-budowlanej: remont tarasu; termomodernizację hali sportowej zgodnie z zaleceniami wynikającymi z audytu energetycznego. W branży sanitarnej zalecono wpisać do planu remontów sukcesywną wymianę instalacji c.w.u., w.z. i kanalizacji sanitarnej.

Prace wykonywano w latach 2019-2020 (do lutego 2020 r.)

MOW Trzebież przedłożył również protokół z pomiarów elektrycznych w budynku szkoły z 2019 r. – wynik oględzin pozytywny, nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁸⁹ Wykonano: szkoła – czerwiec 2019 r.; internat i administracja – sierpień 2019 r.

⁹⁰ W uwadze podano, iż uczniowie przechodzili przez jednię pod nadzorem nauczycieli/wychowawców.

(akta kontroli str. 409-411)

W 2019 r. Państwowa Inspekcja Sanitarna przeprowadziła kontrolę stanu sanitarno-technicznego zakładu żywienia zbiorowego w MOW Trzebież. Stwierdzono nieprawidłowości⁹¹: łuszcząca się farba sufitu nad oknem w pomieszczeniu obróbki wstępnej; ubytki w fugach przy kafłach. W protokole wyznaczono termin usunięcia nieprawidłowości do 15.03.2019 r. Naprawy wykonano terminowo.

(akta kontroli str. 411)

Efekty rzeczowe podejmowanych sukcesywnie działań m.in. w zakresie dbałości o bezpieczne warunki nauki opisano w pkt 12 wystąpienia pokontrolnego.

W jednostkach kształcenia specjalnego prowadzono kontrole warunków umożliwiających stosowanie specjalnej organizacji nauki i metod pracy oraz kontrole w ramach nadzoru pedagogicznego⁹².

1) W 2019 r. Kuratorium sporządziło Raport z ewaluacji problemowej przeprowadzonej w MOW Trzebież. Wśród wniosków wskazano m.in., że: a) bogata oferta zajęć sprzyja diagnozowaniu potrzeb i możliwości wychowanków; b) przemyślane i zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów określone w indywidualnych programach edukacyjno-terapeutycznych korzystnie wpływają na poprawę funkcjonowania wychowanków; c) doposażanie i remont bazy ośrodka wpływa na łatwiejszą akceptację pobytu wychowanków w placówce oraz dobre ich samopoczucie w czystym i dostosowanym do ich potrzeb i możliwości otoczeniu; d) placówka tworzy wychowankom warunki do przezwyciężania trudności edukacyjnych, rozpoznawania swoich predyspozycji i podejmowania aktywności związanych z zainteresowaniami oraz przyszłą drogą zawodową.

(akta kontroli str.412-413)

2) Kuratorium przeprowadziło w SOSW Police następujące kontrole:
a) W 2017 r. w zakresie organizacji opieki nocnej, wsparcia medycznego oraz pracy placówki w dniach wolnych od nauki (kontrola nie wykazała uchybień);
b) W 2018 r. w zakresie pracy wychowawczej nauczycieli z rodzicami. W wyniku przeprowadzonej kontroli zalecono monitorować pracę wychowawczą nauczycieli w celu identyfikacji i eliminacji niewłaściwych zachowań; dokonywać wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia; zapewnić realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego ucznia. Poinformowano Kuratorium o wykonaniu zaleceń.

(akta kontroli str. 412)

W ramach prac nad opracowaniem informacji o stanie realizacji zadań oświatowych za lata 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 Powiat weryfikował różne dane z zakresu stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy oraz w obszarze wyników egzaminów zewnętrznych.

(akta kontroli str. 270-274, 452-455, 632)

14. Powiat zapewniał obsługę szkół/placówek kształcenia specjalnego w zakresie spraw finansowych, administracyjnych i organizacyjnych⁹³.

⁹¹ Ponadto w pomieszczeniu magazynowym stwierdzono przyprawę w ilości 7 szt. stosowaną niezgodnie z przepisami (wycofano z użycia w dniu kontroli).

⁹² Kontrole takich nie realizowało Starostwo.

⁹³ Jednostki zatrudniały pracowników niepedagogicznych, w tym administracji i obsługi. Liczba etatów niepedagogicznych wynosiła: a) w SOSW Police w roku 2017/2018 – 62,5; w roku 2018/2019 – 62,25; wg stanu na 31.03.2020 r. – 58; b) w SOSW Tanowo w roku 2017/2018 – 17,13; w roku 2018/2019 – 16,13; wg stanu na 31.03.2020 r. – 17; c) w MOW Trzebież w roku 2017/2018 – 12; w roku 2018/2019 – 10; wg stanu na 31.03.2020 r. – 12.

W ramach nadzoru Powiatu w zakresie spraw finansowych i administracyjnych, w tym nad prawidłowością wydatkowania środków przekazywanych tym jednostkom oraz przestrzegania przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny oraz organizacji pracy jednostek kształcenia specjalnego przeprowadzono:

- 1) trzy kontrole w SOSW Police w 2017 r. w zakresie: a) celowości i zgodności z prawem gospodarowania środkami publicznymi w 2015 r.; b) dokonywania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 000 euro; c) analizy i efektywności wydatków związanych z zatrudnieniem pracowników;
- 2) trzy kontrole w MOW Trzebież (w latach 2017-2018) w zakresie: a) analizy i efektywności wydatków związanych z zatrudnieniem pracowników; b) wykonania zaleceń pokontrolnych wydanych po przeprowadzonej kontroli z zakresu analizy i efektywności wydatków związanych z zatrudnieniem pracowników; c) prawidłowości funkcjonowania stołówki (kontrola dokumentacji).

Dyrektorzy kontrolowanych jednostek poinformowali Starostę o podjętych działaniach i sposobie realizacji zaleceń. Zalecenia zostały zrealizowane lub były w toku realizacji.

(akta kontroli str. 413-418, 658-660)

Powiat przeprowadzał także weryfikację sprawozdań ze sposobu wykorzystania dotacji celowych otrzymanych z budżetu państwa w latach 2017-2019.

(akta kontroli str. 362-375)

W ramach nadzoru nad działalnością szkół/placówek kształcenia specjalnego Powiat weryfikował poprawność danych niezbędnych do dokonania podziału części oświatowej subwencji ogólnej zawartych w zestawieniach SIO udostępnianych przez szkoły/placówki specjalne. Do Ministerstwa Edukacji Narodowej przekazywano „zweryfikowany i skorygowany wykaz szkół i placówek prowadzonych przez Powiat”. Na dokumentach źródłowych zamieszczono adnotacje z nazwiskami pracowników, którzy dokonywali weryfikacji danych w zakresie liczby uczniów/wychowanków szkół i placówek, prawidłowości zastosowanych wag, liczby etatów nauczycieli (w tym: stażystów, kontraktowych, mianowanych i dyplomowanych). Dane wg stanu na 30.09.2017 r. przekazano Ministerstwu pismem z 11.01.2018 r. i 12.01.2018 r. (korekta), wg stanu na 30.09.2018 r. pismem z 10.01.2019 r. (oraz elektronicznie). Zgodnie z informacją Ministerstwa z 15.01.2020 r. termin na przekazanie danych w zmodernizowanym systemie (SIO), niezbędnych do kalkulacji ostatecznych kwot subwencji oświatowej na rok 2020, został wydłużony do 22.02.2020 r. Dane wg stanu na 30.09.2019 r. przekazano w wymaganym terminie.

(akta kontroli str. 94-170)

W okresie objętym kontrolą Powiat nie występował do dyrektorów szkół ani do Kuratorium z wnioskiem dotyczącym spraw dydaktyczno-wychowawczych.

Starosta wyjaśnił: (...) *Wszelkie kwestie związane ze sprawami dydaktyczno-wychowawczymi są na bieżąco omawiane na naradach dyrektorów oraz uzgadniane lub wyjaśniane w toku indywidualnych rozmów z dyrektorami.*

(akta kontroli str. 658)

15.1. W okresie objętym kontrolą Powiat realizował projekt pn. „Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Powiecie Polickim receptą na dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy” współfinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020. Miejscem realizacji projektu było nowo powołane Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego i pięć placówek oświatowych, dla których Powiat był organem prowadzącym (w tym SOSW Police, SOSW Tanowo i MOW Trzebież). Jego celem był: wzrost efektywności kształcenia

zawodowego i jego dostosowanie do wymogów regionalnego rynku pracy zwiększające szanse na zatrudnienie; podniesienie jakości bazy technologiczno-dydaktycznej szkolnictwa zawodowego; rozwój doradztwa zawodowego i ułatwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej w Powiecie.

Projekt zakładał, że: 220 uczniów odbędzie praktyki i staże zawodowe u pracodawców; 30 nauczycieli zawodu podniesie posiadane lub zdobędzie nowe kompetencje i kwalifikacje zawodowe; 162 osoby dorosłe będą uczestniczyć w pozaszkolnych formach kształcenia i uzyskają kwalifikacje zawodowe.

Wśród form wsparcia oferowanego przez Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego zaplanowano m.in.:

- kursy w zawodach: elektryk - elektrotechnika i elektronika, elektryk - montaż i konserwacja maszyn oraz urządzeń elektrycznych, elektryk - obróbka ręczna, elektryk - montaż i konserwacja instalacji elektrycznych, opiekun osoby starszej, asystent osoby z niepełnosprawnościami, cukiernik; kursy języka niemieckiego;
- wyposażenie pracowni w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne.

Wartość projektu wynosiła 7 221 464,49 zł (dofinansowanie 6 498 458,49 zł); czas trwania od 2018 r. do 2021 r.

W 2018 r. nie wydatkowano środków finansowych w ramach projektu, a w 2019 r. wykorzystano – 17 305,27 zł (SOSW Police) i 7 209,31 zł (SOSW Tanowo). W Projekcie wzięło udział 39 uczniów i sześciu nauczycieli ze szkół specjalnych.

(akta kontroli str. 197, 204-206, 590-595, 629, 674)

15.2. W okresie objętym kontrolą Powiat realizował projekt pn. „Równy dostęp do kompetencji kluczowych na wszystkich poziomach kształcenia ogólnego - ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z niepełnosprawnościami i wykluczonych społecznie z Powiatu Polickiego” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt był realizowany przez cztery placówki oświatowe, w tym: SOSW Police, SOSW Tanowo i MOW Trzebież.

Projekt zakładał prowadzenie m.in.:

- zajęć rozwijających uzdolnienia artystyczne, świadomość i ekspresję kulturalną, czytelnictwo i umiejętność uczenia się; zajęć plastycznych, wokalnych, cyrkowych;
- warsztatów multimedialnych rozwijających zainteresowania i uzdolnienia w zakresie TIK oraz nauk ścisłych - biologii, chemii, fizyki; warsztatów czytelniczych z wykorzystaniem multimediów; warsztatów ceramicznych; warsztatów z zakresu nowych form nauczania - edukacja pozaformalna;
- zajęć i warsztatów sportowych;
- zajęć dydaktyczno-wyrównawczych; warsztatów wyrównujących z języka angielskiego i języka niemieckiego;
- doradztwa zawodowego.

W ramach projektu przewidziano m.in. zakup (za kwotę 287 563,79 zł) wyposażenia oraz pomocy dydaktycznych do prowadzenia zajęć. Wartość projektu wynosiła 6 924 816,11 zł (dofinansowanie 6 454 536,11 zł); czas trwania od 2018 r. do 2021 r.

Środki finansowe wykorzystane w ramach projektu wyniosły:

- w SOSW Police - w 2018 r. 40 907,45 zł, w 2019 r. 245 019,25 zł;
- w SOSW Tanowo - w 2018 r. 21 144,78 zł, w 2019 r. 128 320,78 zł;
- w MOW Trzebież - w 2018 r. 35 303,06 zł, w 2019 r. 150 970,21 zł.

W Projekcie wzięło udział 251 uczniów ze szkół specjalnych.

(akta kontroli str. 204-206, 596-601, 629, 674)

16. Powiat podejmował i koordynował działania w zakresie współpracy szkół specjalnych z podmiotami zewnętrznymi.

W Programie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych wskazano kilkanaście różnych instytucji⁹⁴ działających na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie, w tym uczniów szkół specjalnych. W sprawozdaniach z realizacji ww. Programu z lat 2017-2019 wskazano m.in. na następujące rezultaty:

- w latach 2017-2019 uczniowie/wychowankowie SOSW Police, SOSW Tanowo i MOW Trzebież brali udział w licznych imprezach kulturalnych i zawodach sportowych, w tym organizowanych z udziałem uczniów szkół ogólnodostępnych;
- SOSW Police w 2017 r. rozpoczął projekt „Niepełnosprawny czy Sprawny” organizując cykl warsztatów⁹⁵ z uczniami szkół podstawowych przez niepełnosprawnych uczniów. W 2019 r. w projekcie wzięło udział 200 uczniów;
- w latach 2017-2019 pracownicy SOSW Tanowo prowadzili konsultacje z zakresu pedagogiki specjalnej dla nauczycieli przedszkoli i szkół. Wzięli oni udział w szkoleniach i konferencjach skierowanych do kadry pedagogicznej pracującej z osobami niepełnosprawnymi, m.in. w: szkoleniu nt. reformy w oświacie i zmianach w prawie oświatowym, szkoleniach nt. odmiennej metody nauczania czytania, konferencji metodycznej pn. „Wczesna diagnoza i terapia zaburzeń rozwoju językowego”, szkoleniach nt. zmian dotyczących tworzenia indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych;
- w 2018 r. w SOSW Police odbyły się wizyty studentów Uniwersytetu Szczecińskiego, Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego, Wyższej Szkoły Terapii i Edukacji w Szczecinie. Podczas spotkań studenci mieli okazję do zapoznania się ze specyfiką placówki, pracą dydaktyczną oraz wychowawczą;
- w 2018 r. w SOSW Police odbyła się konferencja pn. „Bezpieczna mobilność osób niepełnosprawnych podstawowym elementem adaptacji społecznej i zawodowej”. Spotkanie poświęcone było adaptacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz edukacji komunikacyjnej, która jest podstawą do ich samodzielności. Podczas konferencji przybliżono historię rozwoju zasad ruchu drogowego, zaprezentowano statystyki policyjne z terenu województwa oraz przedstawiono projekt budowy miasteczka ruchu drogowego;
- w latach 2017-2019 SOSW Police organizował Giełdy Pracy dla Osób Niepełnosprawnych pn. „Niepełnosprawny, ale sprawny zawodowo”;
- Powiat realizował pilotażowy program „Aktywny Samorząd”, finansowany ze środków PFRON. Jego głównym celem było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W ramach modułu II celem programu była pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym. Program realizowało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach.

⁹⁴ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach; Powiatowy Urząd Pracy w Policach; Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności; Referat Spraw Społecznych i Obywatelskich Starostwa; Wydział Edukacji i Kultury Starostwa; Ośrodki Pomocy Społecznej (w Policach, Nowym Warpie, Dobrej, Kołbaskowie); Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Policach; niepubliczne placówki podstawowej opieki zdrowotnej z poszczególnych gmin Powiatu; organizacje pozarządowe (w tym m.in. Uczniowski Klub Sportowy „Activ”; Integracyjny Uczniowski Klub Pływacki „Wodnik”; Fundacja Bądźmy Razem z Niepełnosprawnymi w Tanowie; Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych AMICUS z siedzibą w Policach).

⁹⁵ Głównym założeniem programu była integracja osób niepełnosprawnych z osobami sprawnymi oraz wzbogacenie wiedzy na temat funkcjonowania osób niepełnosprawnych. Nauczyciele wraz z uczniami przygotowywali m.in. projekt graficzny notosu zawierającego savoir vivre wobec osób niepełnosprawnych.

Spośród osób niepełnosprawnych kontynuujących naukę i podwyższających swoje kwalifikacje jedna osoba pobierająca naukę w szkole policealnej w SOSW Police złożyła wniosek o dofinansowanie w ramach ww. programu.

(akta kontroli str. 252-268, 456-463)

Starosta wyjaśnił: Powiat (...) prowadzi i ułatwia współpracę szkół specjalnych z podmiotami zewnętrznymi. Formy współpracy to m. in. spotkania informacyjne, przekazywanie informacji od podmiotów zewnętrznych do placówek specjalnych, wsparcie w pozyskiwaniu dofinansowania.(...)

(akta kontroli str. 661)

17. W sprawie monitorowania i analizowania losów absolwentów szkół specjalnych Starosta wyjaśnił: (...) w 2019 roku w miejsce wygasającego gimnazjum utworzono Branżową Szkołę I Stopnia Specjalną w MOW Trzebież (...), w której od 2019 r. pozostaje wielu absolwentów szkoły podstawowej tego ośrodka. W nowo utworzonej szkole branżowej w klasie wielozawodowej uczniowie kształcą się m.in. w zawodach kucharz, cukiernik, mechanik pojazdów samochodowych, blacharz. W ten sposób przygotowują się do podjęcia aktywności zawodowej w przyszłości. Analizując losy absolwentów SOSW Police, w 2016 r. w placówce powstał oddział przedszkolny, aby umożliwić dzieciom niepełnosprawnym przygotowanie do podjęcia edukacji szkolnej i zachować ciągłość kształcenia. Również w placówce prowadzone jest kształcenie w szkole policealnej, w której uczą się osoby, które ukończyły liceum ogólnokształcące w tej placówce i nie zdały matury, a zatem nie mają żadnego wykształcenia zawodowego. Kształcą się w dwuletniej szkole policealnej w zawodzie technik administracji, przygotowują się do podjęcia w przyszłości aktywności zawodowej, z możliwością wykonywania jej zdalnie, co jest atrakcyjne szczególnie dla osób ze znaczną niepełnosprawnością ruchową.

Powiat (...) wspiera realizację wszelkich form kształcenia specjalnego w różnych typach szkół (oddział przedszkolny, szkoła podstawowa, szkoła przysposabiająca do pracy, liceum ogólnokształcące, szkoła branżowa I stopnia, szkoła policealna), które zapewniają osobom niepełnosprawnym odpowiednią rehabilitację oraz przygotowują je do podjęcia aktywności zawodowej w przyszłości.

(akta kontroli str. 661)

W celu usprawnienia pracy szkół Powiat analizował wyniki egzaminów zewnętrznych uczniów, w tym egzaminów zawodowych, co opisano w pkt 4 wystąpienia pokontrolnego. Wyniki analizy potrzeb uczniów kształcących się w szkołach specjalnych, w tym w aspekcie kontynuowania nauki czy usamodzielnienia się i uzyskania samodzielności ekonomicznej, znalazły odzwierciedlenie w realizowanych dwóch projektach opisanych w pkt 16 wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 632)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W sprawozdaniach budżetowych Rb-28S przedkładanych do Starostwa przez SOSW Tanowo za rok 2017 i 2018, MOW Trzebież za rok 2018 oraz SOSW Police za rok 2018 i 2019 wydatki w łącznej wysokości 601 690,35 zł ujęto w niewłaściwych działach i rozdziałach klasyfikacji budżetowej. Starosta w ramach sprawowanego nadzoru nie kwestionował prawidłowości klasyfikowania i ewidencjonowania wydatków w sporządzanych sprawozdaniach.

SOSW Tanowo w dziale 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, rozdziale 90004 – Utrzymanie zieleni w miastach i gminach⁹⁶ ujął 8 000 zł⁹⁷ (w 2017 r.), a w dziale 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, rozdziale 85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych – 109 470 zł⁹⁸ (w 2018 r.).

MOW Trzebież w dziale 900 rozdziale 90004 ujął 9 600 zł, a w rozdziale 90005 – Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu - 56 400 zł (w 2018 r.)⁹⁹.

SOSW Police w dziale 900 rozdziale 90005 - Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu ujął 147 760,35 zł¹⁰⁰ (w 2018 r.) i 365 930 zł¹⁰¹ (w 2019 r.), a w rozdziale 90026 - Pozostałe działania związane z gospodarką odpadami -14 000 zł¹⁰² (w 2019 r.).

Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁰³ wydatki publiczne klasyfikuje się m.in. według działów i rozdziałów określających rodzaj działalności. Wydane na podstawie art. 39 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych¹⁰⁴, ustala klasyfikację wydatków m.in. według właściwych działów i rozdziałów (§ 1 pkt 1 i 2).

Zadania oświatowe Powiatu dotyczące kształcenia specjalnego, o których stanowi ustawa Prawo oświatowe, obejmują zadania w zakresie kształcenia, wychowania i opieki, w tym profilaktyki społecznej (art. 4 pkt 28 i art. 11 ust. 2 pkt 2). Wydatki na te zadania ujmują się rozdziałach z działu 801 – Oświata i wychowanie oraz działu 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza. Statuty SOSW Tanowo, MOW Trzebież i SOSW Police również nie przewidywały wykonywania przez te jednostki zadań innych niż edukacja i wychowanie.

(akta kontroli str. 291-294, 488-550, 645, 647, 650, 652-653)

Starosta wyjaśnił: Zarząd Powiatu (...) upoważnił dyrektorów do składania oświadczeń woli związanych z prowadzeniem bieżącej działalności Powiatu Polickiego, w zakresie wynikającym z planu finansowego Powiatu Polickiego, w części dotyczącej danej jednostki. Powyższe oznacza, iż nie ma przeciwwskazań formalno-prawnych do klasyfikowania wydatków związanych z gospodarką komunalną oraz pozostałymi zadaniami w zakresie polityki społecznej w utworzonym odpowiednio dziale, w brzmieniu określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków (...), tj. działu 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska oraz działu 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej. Podkreślić należy, że klasyfikacja budżetowa jest jedynie instrumentem technicznym do ujmowania wydatków ponoszonych na podstawie właściwych aktów prawnych. Kwestie dotyczące finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej rozstrzygnięte zostały przepisami Rozdziału 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (...). W rozdziale tym wskazano również zadania powiatów, związane ze strefą ochrony środowiska i gospodarki wodnej, których finansowanie z dniem 1 stycznia 2010 r. - na mocy postanowień ustawy

⁹⁶ Rozdział 90004 – Utrzymanie zieleni w miastach i gminach – jak sama nazwa wskazuje, dotyczy miast i gmin, a nie jednostek powiatowych.

⁹⁷ Na zagospodarowanie zieleni, w tym wybudowanie ogrodzenia przy budynku szkoły.

⁹⁸ Na zakup nowego samochodu dla bezpiecznego przewożenia dzieci.

⁹⁹ Wydatki związane z realizacją zadania „Termomodernizacja hali sportowej”.

¹⁰⁰ Na zadanie pn. „Budowa węzła ciepłowniczego Korczaka 41 i Korczaka 51-53” i audyt energetyczny.

¹⁰¹ Na modernizację instalacji sieci ciepłej wody.

¹⁰² Na utworzenie systemu segregowania śmieci – wiaty śmietnikowe.

¹⁰³ Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.

¹⁰⁴ Dz. U. z 2014 r. poz. 1053, ze zm.

z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (...) - stało się zadaniem własnym powiatów. (...) wg art. 403 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (...), powiat może finansować (...) zadania zakwalifikowane do grupy z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (...). Zgodnie, zatem z przywołanym przepisem art. 403 ust. 1 - Prawo ochrony środowiska - środki przekazane przez powiat na realizację zadań z przedmiotowego obszaru w zakresie, o którym mowa we wskazanym przepisie, nie powinny być mniejsze niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar, o których mowa w art. 402 ust. 4-6 ustawy, stanowiących dochody budżetów powiatów, pomniejszana o nadwyżkę z tytułu tych dochodów przekazaną do wojewódzkich funduszy. Treść powołanej normy prawnej implikować zatem będzie sposób klasyfikacji określonych dochodów i wydatków.

Stosownie do postanowień ww. rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków (...) dochody z tytułu opłat i kar pobieranych z tytułu korzystania ze środowiska należałoby w budżecie jednostki samorządu terytorialnego przyjąć za najbardziej adekwatny dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska.

Natomiast w przypadku dokonywania wydatków na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej - właściwym byłoby ujmowanie tych wydatków w odpowiednich rozdziałach i paragrafach, w zależności od rodzaju dokonywanego wydatku.

Należy pamiętać, iż środki tzw. „środowiskowe” są to środki znaczone pochodzące z opłat z korzystania ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych i tym samym nieprawidłowym byłoby klasyfikowanie tych środków w innym dziale niż w zakresie działu 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska.

Podobnie w przypadku (...) środków pochodzących z PFRON i prawidłowo klasyfikowanych w rozdziale 85311 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, przychody pochodzą ze środków publicznych, są to środki znaczone i wydatkowane są na realizację wyodrębnionych zadań.

Praktyczną rolę klasyfikacji budżetowej można pokrótce scharakteryzować w ten sposób, że dzięki systemowi podziałek klasyfikacja budżetowa jest dogodnym instrumentem służącym opisywaniu środków publicznych stosowanym na potrzeby planowania i ewidencji finansowej (rachunkowości) oraz sprawozdań finansowych (...). Istotnym jest zatem fakt opisywania dochodów i wydatków jednorodnymi podziałkami klasyfikacyjnymi, innymi słowy należy mieć na uwadze źródła pochodzenia wydatków.

Mając powyższe na uwadze informuję, iż w ramach nadzoru sprawowanego nad ww. jednostkami kształcenia specjalnego, w trybie art. 57 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe, Organ nie zgłaszał uwagi do sposobu ujmowania wydatków w sprawozdaniach budżetowych za rok 2017 i 2018 w związku z ich niewłaściwą klasyfikacją.

(akta kontroli str. 670-673)

Powiat i szkoły/placówki kształcenia specjalnego są odrębnymi jednostkami sektora finansów publicznych. Jednostki oświatowe nie wykonują zadań w dziedzinie gospodarki komunalnej, ochrony środowiska lub zadań w zakresie polityki społecznej. Działy i rozdziały klasyfikacji budżetowej są podziałkami klasyfikacyjnymi o charakterze przedmiotowo-funkcyjnym, określającymi rodzaje działalności. Odpowiadają podstawowym dziedzinom działalności publicznej. Rozdziały występują wewnątrz działów i odpowiadają określonym grupom jednostek organizacyjnych lub określonym zadaniom.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wnioski   Wzmocnienie nadzoru nad klasyfikowaniem i ewidencjonowaniem wydatków przez jednostki kształcenia specjalnego.

Uwagi   Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 29 maja 2020 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

Kontroler

Sylwia Krawczyk
Główny specjalista
kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis